

Viering jaarcongres Reliëf, 8 maart 2019 Overdenking bij Handelingen 3: 1 – 10

Elke dag zit hij daar. Lopen kan hij niet. Lam geboren. Hij weet niet beter. Nou ja, weet niet beter... Hij zag natuurlijk vroeger al dat zijn vriendjes wél konden lopen, rennen, springen, spelen. Dat was voor hem niet weggelegd. Zijn benen wilden niet.

Uitzichtloos was zijn situatie eigenlijk al van jongsaf aan. Goede gezondheidszorg was er niet. Het enige wat voor hem overbleef om te doen was bedelen. Mensen vragen om een aalmoes. Hopen dat mensen het goed met je voor hebben. Hopen dat je iets krijgt, zodat je kunt eten.

Dan treft hij het nog dat z'n vrienden hem niet allemaal in de steek gelaten hebben. Met hulp-vaardige handen wordt hij gedragen naar de poort bij de tempel in Jeruzalem. Een goede plek. Daar komen veel mensen. Die geven wel. En aan het einde van de dag wordt hij weer naar huis gebracht.

Zo zit hij daar. Jaar in, jaar uit. Dag in, dag uit. Hij is gaan horen bij het dagelijkse beeld bij de Schone Poort. Wat een leven. Mensen lopen aan je voorbij. En hij kan niet lopen. Een leven vol onmacht. Een leven volstrekt afhankelijk van anderen. Hij is 'de verlamde bij de poort'. Hij heeft niet eens een naam. Naamloos en weerloos is hij.

Een situatie van overleven. Een situatie van lijden.

Op dit congres gaat het over leven en over lijden. Moeiteloos kunnen we de lijnen doortrekken naar nu en mensen voor ons zien die verblijven in zorginstellingen. Mensen die leven met beperkingen, afhankelijk van de zorg van anderen. Medewerkers lopen af en aan, maar zelf kun je geen stap zetten, of met grote moeite. Je ligt in een ziekenhuisbed of moet dagelijks geholpen worden met aankleden. En je hoopt maar dat ieder aardig is. Voor sommigen is er geen perspectief op verbetering: ongeneeslijk ziek...of je wordt almaar ouder...of dementie heeft toegeslagen....

Veel mensen zijn verlamd. Soms letterlijk, maar zeker ook figuurlijk. In verwarring hoe het verder met je moet nu ziekte je treft. Je zit vast, bent depressief of eenzaam. Of verlamd omdat duidelijk is dat het einde van het leven nadert.

En dan, op een dag blijven twee mannen bij de verlamde bij de Poort staan. Twee volgelingen van Jezus. Petrus en Johannes. Ze hebben gezien wat Jezus zei en wat Jezus deed. Hoe Jezus mensen tegemoet trad. Ze waren lid van de eerste christelijke gemeente in Jeruzalem en wilden leven uit de kracht van de Heilige Geest. Ze gingen nog steeds dagelijks naar de tempel. Zouden ze deze man al eerder hebben opgemerkt?

De man bedelt om een aalmoes. En dan gebeurt er blijkbaar iets opmerkelijks, want het staat nadrukkelijk beschreven: *Petrus ziet de man scherp aan*. Hij zoekt oogcontact en zegt: "Kijk ons aan!" Petrus doet niet uit de hoogte. Hij wil echt contact. Ontmoeting begint met elkaar in de ogen te kijken. Op gelijke hoogte. Petrus kijkt niet alleen naar deze man, maar wil óók door deze man gezien worden. Hij zoekt wederkerigheid, echt contact. Dan kan er iets gebeuren tussen mensen.

Vanzelfsprekend? Hoe vaak lopen mensen elkaar voorbij? En wil je wel kijken naar een ander die een gebrek heeft of lijdt? Velen gaan de confrontatie liever uit de weg. Deze week hoorde ik nog iemand zeggen: 'de broer van mijn schoonzus ligt in het ziekenhuis. Maar ik vind het vreselijk zo'n ziekenhuis. Ik kan er niet tegen. Ik ga daar niet heen hoor.' Met een grote boog eromheen. Geen confrontatie met ziekte, pijn, dood.

En wat moet je ook zeggen of doen? Je voelt je vaak machteloos als je geen taak hebt te doen zoals de professionals.

“Kijk ons aan!” zegt Petrus. En dan is hij heel eerlijk. “Zilver en goud heb ik niet.” Je kunt erin horen dat hij niets kan doen voor de verlamde man. “Jammer,” kan de bedelaar denken. Want voor geld is veel te koop en zou het leven draaglijker maken.

Petrus heeft geen geld, maar wel een woord voor deze man die hij ontmoet. Wat heb je aan woorden in zo’n situatie? Toch wil Petrus woorden spreken. In de naam van Jezus.

Hij zegt één woord: “Wandel.” En dat blijkt uitwerking te hebben. Petrus reikt de man zijn hand, grijpt hem bij de hand en trekt hem overeind. Het woord wordt daad. Er staat: “Hij richtte hem op.”

Dit is een opstandingsverhaal van een verlamde bij de tempelpoort. Het is als het ware een nieuwe geboorte. Door de blik, het woord en het gebaar van Petrus ontvangt deze man nieuw leven. Dat wordt prachtig tot uitdrukking gebracht doordat hij zeven dingen gaat doen: hij springt op (1), gaat staan (2), begin te lopen (3). Gaat de tempel binnen (4), lopend (5) en springend (6), God lovend (7).

Zevenmaal is de uitdrukking van het volledig mens worden van deze verlamde man wiens situatie zo hopeloos leek. Opggericht door een leerling van Jezus.

We kunnen dit verhaal lezen en reageren met de vraag waarom deze man wel genezen werd en zoveel anderen niet. Kán het wel? Moeten we niet kritisch zijn op zulke verhalen over wonderlijke genezingen? Of willen we leren hoe we evenals Petrus volgeling van Jezus kunnen zijn voor mensen wiens situatie vol onmacht is? Waar mensen leven, maar ook lijden. Waar mensen met moeite overleven of overlijden. Situaties die we allemaal dagelijks meemaken in de zorg.

Het is eigenlijk eenvoudig. Laten we drie dingen onthouden van dit verhaal van Petrus en Johannes en ontdekken hoe wij, net als zij, Jezus kunnen navolgen:

Kijk anders. Maak contact met een ander en geef oprechte aandacht. En vraag de ander ook jón te zien. Ontmoet elkaar en zie de ander als méns, ongeacht de handicap. Ieder mens is méér dan zijn ziekte. Méér dan een man of vrouw op kamer 225. Méér dan een dossier. Zie de mens.

Spreek een woord van bemoediging, in de naam van Jezus. Woorden kunnen een ander in beweging zetten. Weg van de verlamming. Weg van hopeloosheid. Woorden die oprichten. Beginnend wellicht met: “Ik weet het ook niet...ik sta met lege handen.” Dat geldt soms ook voor artsen of verpleegkundigen. Wees open en eerlijk. En bedenk: het goede woord op het juiste moment gesproken kan wonderen doen, kracht geven, troost, richting.

Reik de ander de hand. Gebaren zijn belangrijk. Een ondersteunende arm, een schouderklopje, een handdruk, een aanraking, een knipoog. Om de ander overeind te helpen. Zo’n klein gebaar kan zoveel betekenen!

We worden uitgedaagd als volgelingen van Jezus om net als Petrus ánders te kijken, ánders te spreken, ánders te doen. In de naam van Jezus.

Dan gebeuren er bijzondere dingen. Juist ook binnen de zorg. Dan worden mensen opgericht. Vanuit Reliëf zoeken we zo naar wegen hoe met mensen om te gaan, die leven en lijden.

Mens-lievende zorg in de naam van Jezus.